

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**ALEKSANDRO STULGINSKIO UNIVERSITETO
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO VERSLŲ VADYBA
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovas: prof. dr. Jelena Stankevičienė

Grupės nariai: dr. Giedrius Romeika
Marta Bogužaitė (studentų atstovė)

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Žemės ūkio ir maisto verslų vadyba
Studijų krypties grupė	Verslo ir viešoji vadyba (L)
Studijų kryptis	Vadyba (L02)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2 m.), iššęstinė (3 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Verslo vadybos magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias	8
2.4. Materialieji ištekliai.....	9
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	12
III. REKOMENDACIJOS	14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	16

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos jungtinę programą *Žemės ūkio ir maisto verslų vadyba* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Aleksandro Stulginskio universitetas (toliau – ASU), Latvijos žemės ūkio universitetas (Toliau – LŽŪU) ir Estijos gyvybės mokslų universitetas (toliau – EGMU) vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi ASU pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu (toliau – Programos aprašas) ir 2018 m. vasario 15 d. vykusio ekspertų vizito į ASU rezultatais.

Išorinį Programos vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo Programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais teisės aktais ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2018 m. vasario 15 d. vyko ekspertų grupės vizitas į ASU, kur ekspertai susitiko su administracijos atstovais, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal Programą numatomais rengti specialistais, susipažinimo su auditorijomis, biblioteka ir kita materialiąja baze. Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2018 m. kovo mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų. Kadangi Programos rengėjai pastabų dėl faktinių klaidų nepateikė, ekspertų grupė Programos vertinimo išvadas laiko galutinėmis.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pateiktos vertinti ketinamos vykdyti studijų programos *Žemės ūkio ir maisto verslų vadyba* tikslas yra ambicingas: „suteikti absolventams integruotą teorinių žinių ir praktinių gebėjimų rinkinį; stiprinti lyderystės įgūdžius ir kritinio mąstymo gebėjimus, siekiant parengti absolventus tarptautinei karjerai žemės ūkio ir maisto pramonės organizacijose bei moksliniams tyrimams“. Programos rengėjai pateikė Programos poreikio pagrindimą, atlikto Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų (toliau – KPPAR) narių apklausą, kurios rezultatai parodė KPPAR narių didelį susidomėjimą Programa, kas buvo patvirtinta ir susitikimo su socialiniais partneriais metu. Taip pat buvo apklausti verslo atstovai, mokslo ir viešosios institucijos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje,

gautos 64 užpildytos anketos, kuriose 43,75 % potencialių darbdavių nurodė, kad maisto verslo specialistų poreikis yra didelis, 53,13 % darbdavių mano, kad toks poreikis augs ateityje. Trečdalis respondentų (31,25 %) teigė, kad jų darbuotojai būtų suinteresuoti studijuoti tokioje Programoje, o darbdaviai (23,44 %) pasirengę mokėti už studijas.

Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai yra apibrėžti ir aiškūs, dera su aukštosios mokyklos misija: „Mes, Universiteto bendruomenė, kuriame ir skleidžiame mokslo žinias, nuoširdžiai siekiame, kad kiekvienas žmogus turėtų kokybišką maistą bei pilnavertę gyvenimo aplinką“, veiklos tikslais ir ASU strategija 2020¹.

ASU aktyviai įsijungė į bioekonomikos mokslo kryptį, kas yra vienas iš mokslinių pagrindų Programai vykdyti. Šiuo metu ASU Ekonomikos ir vadybos fakultete vykdomi trys moksliniai projektai bioekonomikos tematika pagal Intereg ir Twinning ES projektų finansavimo programas. Bioekonomika atliepia ir Kauno regiono strateginę sritį (Kauno regiono plėtros strategija 2020², Prioritetas 2: Gyvenimo kokybė; Tikslas 6: Visapusiškai vystyti ir modernizuoti kaimo vietoves ir verslą kaime; Uždavinys 2: Padidinti žemės ūkio produktų gamybos efektyvumą ir konkurencingumą, plėtoti ne žemės ūkio verslus ir žemės ūkiui alternatyvią ekonominę veiklą kaimo vietovėse).

Moksliniai Programos poreikiai dera su Nemuno slėnio MTEP kryptimis: agrobiotechnologija, bioenergetika ir miškininkystė; maisto technologijos, sauga ir sveikatingumas.

Visuose partnerinių universitetuose Programa papildo bakalauro ir magistro studijų programų portfelius, nesidubliuoja su egzistuojančiomis programomis, leidžia fakultetų studentams praplėsti savo stojimo galimybes.

Programos tikslai grindžiami poreikiu ugdyti specialistus, atitinkančius veiklos srities reikalavimus ir nukreipti į asmenį, kuris baigęs programą, pasieks studijų rezultatus, įgaus numatytas žinias ir gebėjimus, ir tenkins kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus nacionaliniuose ir tarptautiniuose teisės aktuose. Programos studijų rezultatai apima šešis pagrindinius elementus: žinias, specialius gebėjimus, gebėjimus vykdyti tyrimus, socialinius gebėjimus, asmeninius gebėjimus ir vertybines nuostatas. Ekspertai atkreipia dėmesį, kad tik Programos tikslas, siekiamos žinios ir nuostatos yra konkrečiai susijusios su ketinama vykdyti programa, tačiau specialieji gebėjimai, gebėjimai vykdyti tyrimus, socialiniai gebėjimai ir asmeniniai gebėjimai suformuluoti labai bendrai, galėtų tikti ir kitoms verslo ir viešosios vadybos kryptių

---

¹ ASU strategija 2020. (http://asu.lt/wp-content/uploads/2014/09/asu_strategija_2020_1.pdf)

² Kauno regiono plėtros strategija 2020. <http://www.lietuvosregionai.lt/upload/Lietuvos%20regionai/Kauno%20apskritis/Pletros%20planas/Nuo%202017%20birzelio/Publikavimui%202017-06-01%201%20dalis.pdf>

grupės magistrantūros programoms. Tačiau Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka studijų rūšį ir pakopą.

Išnagrinėjus sąsajas tarp Programos tikslų, Programos studijų rezultatų ir numatytų dėstyti modulių (Programos aprašo 1 ir 2 priedai) galima teigti, kad Programos turinys dera su iškeltais Programos tikslais ir numatomais studijų rezultatais. Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: Programos poreikis aukštosios mokyklos, regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu yra aiškiai pagrįstas. Programos kūrimo iniciatyva atėjo iš socialinių partnerių. Socialiniai partneriai aktyviai dalyvavo Programos koncepcijos kūrime. Svarbu pažymėti, kad tai yra jungtinė trijų Baltijos šalių specializuotų universitetų studijų programa.

Silpnybės: Neišryškinta Programos specifika ir originalumas, suformuluoti bendrinio pobūdžio studijų rezultatai, tinkantys visoms verslo ir viešosios vadybos krypčių grupės universitetinių antrosios pakopos studijų programoms.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka Bendruosius studijų vykdymo reikalavimus, patvirtintus Švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168.

Programą sudaro 120 kreditų. Iš jų aukšto lygio inovatyvūs pagrindinės krypties ir/ar susiję dalykai sudaro 60 kreditų, dalykai, formuojantys praktinius įgūdžius, sudaro 30 kreditų, magistro baigiamasis darbas - 30 kreditų. Programai įgyvendinti taikoma modulinė studijų sistema. Moduliai susideda iš dviejų dalykų po 7,5 kredito, bendra modulio apimtis – 15 kreditų. Programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti.

Modulinė studijų sistema suderinta tarp partnerių universitetų ir reglamentuota tarpinstitucinėje programos įgyvendinimo sutartyje. 6 grupių moduliai orientuoti į numatytų studijų rezultatų ir Programos tikslų pasiekimą. Aukšto lygio inovatyvių pagrindinės studijų srities modulių grupę sudaro *Ekonomikos, Lyderystės, Finansų, Strategijos* moduliai. *Operacijų tyrimų* ir *Rinkodaros* moduliai formuoja praktinius įgūdžius. Programos specializuoti studijų moduliai skirti analizei, tvarios žemės ūkio ir maisto verslų scenarijų ir politikos priemonių vertinimui ir plėtros modeliavimui. Modulių turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą ir leidžia pasiekti numatytus studijų rezultatus. Visi Programos moduliai yra privalomi, studentai neturi galimybės rinktis pasirenkamuosius modulius.

Programos studentai 25 procentus studijų laiko (2 moduliai, 30 kreditų) praleis EGMU, 25 procentus studijų laiko – LŽŪU, 25 procentus studijų laiko – ASU, ir likusius 25 proc. studijų laiko - „gimtajame“ universitete, kur rengs baigiamąjį darbą.

Programos turinys, pasak Programos rengėjų, atitinka naujausius mokslo, meno ir technologijų pasiekimus. Kiekvienas institucinis partneris Programoje dėstys modulius tose srityse, kuriose yra sukaupęs aukščiausias kompetencijas. ASU turi kompetencijas bioekonomikos, strateginio valdymo, finansų kryptyse, LLU, turintis aukšto lygio Inovacijų ir žinių perdavimo centrą, plėtojantis glaudų bendradarbiavimą su Agrariniu mokslinių tyrimų institutu – logistikos, tiekimo grandinės valdymo, inovatyvių žemės ūkio ir maisto verslų srityje. EMU, turintis Žemės ekonomikos institutą, dėstys Ekonomikos ir Lyderystės modulius.

Pasak Programos rengėjų, Programa sukonstruota taip, kad atskiri moduliai jungtųsi į nuoseklią žinių sistemą. Pradžioje bus dėstomi bendriniai dalykai, vėliau žinios ir gebėjimai bus plėtojami specializuotuose dalykuose. Dėstant kiekvieną dalyką planuojama suteikti studentams galimybes kartu su Programos dėstytojais ir universitetų mokslininkais vykdyti mokslinius tyrimus, dalyvauti moksliniuose konferencijose, ugdyti gebėjimus savarankiškai parengti paraiškas dalyvauti ES finansuojamuose programose.

Programos struktūra siekiama užtikrinti studijų modulių, numatomų Programos studijų rezultatų sąsajų sistemą. Modulių studijų rezultatai susieti su Programos studijų rezultatais, o numatyta laiko apimtis jiems pasiekti yra pakankama.

Vizito metu buvo pasakyta, kad dėstytojai planuoja konferencijų ar kitų tarptautinių renginių metu aptarti Programos vykdymo eigą, modulių turinį ir priemones studijų proceso tobulinimui. Visgi, ekspertų nuomone, siekiant užtikrinti modulių tęstinumą ir, kad atskiri moduliai jungtųsi į nuoseklią žinių sistemą ne tik teoriškai, bet ir praktiškai, nepakanka atsitiktinių neformalių dėstytojų susitikimų konferencijų ar kitų tarptautinių renginių metu, būtina reguliariai organizuoti tikslinius Programoje dėstančių dėstytojų susitikimus, aptarti Programos realizavimo iššūkius ir priemones modulių turinio tobulinimui.

Dalykų aprašai atitinka keliamus reikalavimus, juose numatyti metodai studijų rezultatams pasiekti, aiški studijų rezultatų vertinimo sistema. Labai svarbus dalykas, leidžiantis pademonstruoti per visus studijų metus įgytus studentų gebėjimus, yra magistro darbas. Baigiamojo darbo temas magistrantai rinksis nuo pirmojo semestro, taip galėdami sukaupti specifines žinias, leidžiančias giliai iširti pasirinktą temą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: Programos turinys atitinka naujausius mokslo, meno ir technologijų pasiekimus, visi Programą vykdysiantys universitetai aktyviai bendradarbiauja su tyrimų institutais. Kiekvienas universitetas atsakingas už tam tikrą studijų programos ekspertinę sritį.

Silpnybės: neformalus ir nereguliarus dėstytojų bendravimas gali kelti grėsmę siekiant užtikrinti modulių tęstinumą ir dermę.

2.3. Personalas

Programos apraše teigiama, jog Programą realizuos 3 universitetų personalas iš 4 skirtingų fakultetų bei 3 institutų. Mokslų daktaro laipsnį turi 85 procentai deklaruojamo personalo. Likę 15 procentų turi magistro laipsnį ir yra sukaupę daugiau kaip 3 metų praktinės veiklos patirtį. 25 procentus krypties dalykų apimties numatyta dėstyti profesoriaus pareigas einantiems dėstytojams. Darytina išvada, jog Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus.

Vizito į ASU metu dėstytojai pademonstravo naudojamą virtualaus mokymo(si) aplinką bei naudojamą ją, taip pademonstruodami savo kompetencijas bei gebėjimus, reikalingus kokybiškoms šiuolaikinėms studijoms realizuoti. Remiantis Programos apraše pateikta informacija bei vizito metu vykusių pokalbių su universitetų administracijos, Programos aprašo rengimo grupės bei paties akademinio personalo atstovais rezultatais darytina išvada, jog numatomų dėstytojų pedagoginė bei dalykinė kvalifikacija yra tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti. Išskirtinas Programos rengėjų dėmesys kvalifikacijos kėlimui: susitikimo metu buvo pateikta informacija bei įrodymai apie Programos dėstytojams sudaromas sąlygas bei prielaidas kompetencijos kėlimui per vykdomas projektines veiklas, organizuojamus kursus, kitas tarpuniversitetinio bendradarbiavimo veiklas (*NOVA, BOVA* universitetų tinklai ir pan.).

Programos apraše deklaruojama, jog studijų programą patikėta realizuoti 20-čiai dėstytojų (Programos aprašas, 13 p.) bet lentelėje Nr. 2 (*Academic staff of the study programme at partner universities*) pateikiama susisteminta informacija apie 19 dėstytojų.

Remiantis Programos apraše pateiktais duomenimis, buvo padaryta pirminė išvada, jog dėstytojų darbo krūvio pasiskirstymas nėra tolygus: kiekvienam ASU atstovui tenka po 7,5 kredito (200 val.), tuo tarpu EGMU (Estija) tą patį krūvį realizuos šešiese (vidutiniškai po 5 kreditus/133 val.), o LŽŪU (Latvija) – net 9 (pagal lentelę Nr. 2), kas vidutiniškai sudaro po 3,33 kredito/88,8 valandos kiekvienam dėstytojui. Pokalbio su Programos rengėjais metu buvo patikslinta, jog ši informacija nėra pilnai atspindinti planuojamą situaciją: ASU, priešingai nei

LLU bei EMU, pateikė tik Programos modulius parengusių dėstytojų duomenis. Buvo patikinta jog ASU modulių realizavimui bus pasitelkta daugiau personalo, tad darytina galutinė išvada, jog numatomų dėstytojų skaičius bus pakankamas numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Programos apraše rasti neesminiai neatitikimai dalinai apsunksino personalo vykdomų mokslinių tyrimų atitikimo Programai įvertinimą: dokumento priede Nr. 6 yra pateikti CV asmenų, kurie neįvardinti Programos apraše ir neaišku, ką jie dėstys (pvz. Zane Vitolina (ex Bulderberga)), arba priešingai – nėra dėstytojo, nurodyto kaip dirbsiančio programoje, CV (pvz. Raul Omel). Remiantis pateiktais CV, buvo padaryta pirminė prielaida, jog ne visų dėstytojų mokslinės veiklos sritys tiesiogiai sutampa su realizuotinu moduliu (pvz. Andra Zvirbule, realizuosianti modulį Operations and Supply-Chain Management in Agribusiness, pagal pateiktą CV informaciją pagrinde specializuojasi enterprenerystės, verslo kūrimo, verslumo skatinimo tyrinėjimuose, projektinėje veikloje). Susitikimo su Programos dėstytojais metu buvo sudaryta galimybė tiesiogiai pabendrauti su dalimi šių dėstytojų (Zane Vitolina (ex Bulderberga), Andra Zvirbule). Jų pateikta papildoma informacija apie vykdomas veiklas, darbo patirtį bei atliekamus tyrimus didžiąją dalį pirminių prielaidų paneigė, tad yra darytina išvada, jog numatomo Programos personalo vykdomi moksliniai tyrimai, iš esmės susiję su Programa.

Pažymėtinos atskirų universitetų, konsorciumo bei didesnių junginių (NOVA, BOVA universitetų tinklai) sudarytos sąlygos moksliniams tyrimams tikslinėje srityje realizuoti sėkmingai pasinaudojant išoriniu finansavimu projektinėms veikloms vykdyti (pvz. tarptautinis mokslinis projektas “FARMENT” (*From Farmer to Entrepreneur*)).

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: numatytas patyręs personalas, demonstruojantis pasiekimus akademinėse veiklose; tinkamai funkcionuojanti tarpinstitucinė akademinio personalo kvalifikacijos kėlimo sistema.

Silpnybės: nedidelės personalo dalies moksliniai tyrimai fragmentuoti, apimantys platų tyrimo sričių spektrą ir dėl to tik iš dalies susiję su Programa.

2.4. Materialieji ištekliai

Pokalbyje su universitetų partnerių (ASU, EGMU, LŽŪU) administracijos atstovais buvo pateikta informacija, jog pirmaisiais Programos vykdymo metais planuojama priimti 21-30 studentų, o vėliau tikimasi studentų augimo. Įvertinus Programos apraše pateiktą informaciją apie universitetų turimų patalpų charakteristikas (visos turimos auditorijos talpina ne mažiau kaip 50 studentų, o jų kiekis atskirose universitetuose svyruoja nuo 5 iki 30), bei remiantis vizito

į ASU metu išpūdziais apžiūrint Programos vykdymui numatytas patalpas, galima teigti, jog numatytos patalpos studijoms yra tinkamos ir jų pakanka.

Kiekviename iš Programą realizuosiančių universitetų padalinių (ASU Ekonomikos ir vadybos fakultete, EGMU Ekonomikos ir socialinių mokslų institute, LŽŪU Ekonomikos ir socialinės raidos fakultete) yra pakankamai kompiuterinės įrangos (tame tarpe vaizdo projektorių), kompiuterinių programų tiek bendro (pvz., statistiniams duomenims apdoroti *SPSS*, *Statistica*), tiek specialaus (pvz., verslo valdymo, apskaitos (*Kontora*, *HansaWorld*), geoinformacinių sistemų (*ArcGis*)) pobūdžio naudojimui. Išskirtinos studijoms reikalingos įrangos įsigijimo galimybės: pokalbio su universitetų administracijos atstovais metu buvo patikinta, jog vykdomų bei ketinamų vykdyti tarptautinių projektų rėmuose yra sukuriamos finansinės sąlygos reikiamoms išlaidoms padengti. Atsižvelgiant į konstatuotiną situaciją, jog Programos rengėjai turi pirmojo kurso metu realizuojamiems studijų moduliams reikalingą įrangą bei antrųjų metų studijų modulių realizacijai reikalingos įrangos įsigijimo planą ir suplanuotus finansinius išteklius, galima teigti, kad šiai dienai numatyta įranga studijoms (laboratorinė, kompiuterinė, reikmenys) tinkama ir jos pakanka.

Susitikimo su socialiniais partneriais metu išryškėjo pastarųjų suinteresuotumas Programos atsiradimu tiek dėl galimybės rasti tinkamos kompetencijos specialistų, tiek kaip tinkama platforma esamų darbuotojų kvalifikacijos bei kompetencijų kėlimui. Toks suinteresuotumas užtikrina pokalbio metu deklaruotą pasiryžimą reikšmingai prisidėti savo turimais ištekliais bei infrastruktūra prie Programai reikalingos praktikos bazės kūrimo. Šalia to, įvertinus aukštųjų mokyklų turimas sąlygas praktinių veiklos sąlygų simuliacijoms galima daryti išvadą, jog aukštųjų mokyklų numatoma bei turima bazė praktikoms yra tinkama.

Programos apraše teigiama, jog atskiruose studijų programą realizuosiančiuose padaliniuose yra nuo 917 iki 2340 knygų/vadovėlių ekonomikos, vadybos, agroverslo temomis anglų kalba; nuo 8 iki 16 prenumeruojamų mokslinių duomenų bazių; nuo 2 iki 9 prenumeruojamų e-bibliotekų (knygų rinkinių). Pateiktų modulių aprašų (5 priedas) pagrindinės bei papildomos literatūros sąrašų analizė parodė, jog naujausi juose pateikiami literatūros šaltiniai yra 2015 metų leidimo. Susitikimo su Programos dėstytojais metu pasiteiravus apie galimybes atnaujinti literatūrą buvo argumentuota, jog siekiant tinkamos Programos realizavimo kokybės, stengiamasi naudotis patikrintais bei pripažintais literatūros šaltiniais, tuo pat metu sekant juose pateikiamos informacijos aktualumą. Dėl šios priežasties šiuo metu apsirūpinta pirmajam semestriui reikalinga literatūra (tam išleista 2000 EUR) bei sudarytas įsigytinos literatūros sąrašas, reikalingas vėlesnių semestrų modulių realizavimui. Buvo pateikta informacija apie turimą fondą metodinių išteklių įsigijimui, siekiantį 25000 EUR bei pristatytas

ASU realizuosiantiems moduliams reikalingų metodinių išteklių sąrašas/įsigijimo planas. Apibendrinant surinktą bei išanalizuotą informaciją, galima daryti išvadą, jog metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra tinkami, pakankami ir prieinami.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: socialinių partnerių pasiryžimas reikšmingai prisidėti savo turimais ištekliais bei infrastruktūra prie Programai reikalingos praktikos bazės kūrimo; sistemiškas metodinių išteklių planavimo bei įsigijimo procesas ir jo valdymas.

Silpnybės: rekomenduotina parengtame metodinių išteklių įsigijimo plane ne tik detalizuoti įsigytinų literatūros šaltinių asortimentą (pozicijas) bet ir metodiškai į(si)vertinti bei užtikrinti reikiamą egzempliorių skaičių.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Stojimo tvarkas į visus partnerių universitetus reglamentuoja kiekvieno universiteto vidinės priėmimo taisyklės, kurios yra skelbiamos kiekvieno iš partnerių universitetų internetinėse svetainėse. Priėmimo balo sudedamosios dalys yra vienodos visuose partnerių universitetuose, todėl studentams bus suteikiamos tos pačios galimybės stojant į Programą. Vienas iš reikalavimų stojant į tarptautinę, jungtinę studijų programą yra atitinkamas anglų kalbos žinių lygis. Stojantieji, kurie neturi reikiamų dokumentų anglų kalbos žinių lygiui įrodyti, turi galimybę laikyti universiteto organizuojamą anglų kalbos žinių patikrinimo testą. Taip pat svarbu paminėti, jog viena iš stojamojo balo svertinių dalių yra stojančiojo motyvacija. Vizito aukštojoje mokykloje metu paaikškėjo, jog motyvaciniai pokalbiai bus vykdomi kiekviename partnerių universitete atskirai, bet prieš tai suderinus vienodus vertinimo kriterijus. Priėmimo į Programą reikalavimai yra pagrįsti, tačiau turėtų būti vienodai sureglamentuoti visuose trijuose partnerių universitetuose.

Programoje numatyti studijų metodai yra įvairūs, atitinkantys naujausias mokymosi tendencijas, inovatyvūs ir tinkami iškeltiems studijų rezultatams pasiekti. Jie gali būti adaptuojami pagal studentų skaičių, jų patirtį, individualų progresą ir grįžtamąjį ryšį. Individualus darbas derinamas kartu su grupinėmis užduotimis. Studijų procesas yra paremtas mokslinių tyrimų rezultatais ir praktinėmis rinkos išvalgomis, studentams yra suteikiama galimybė tirti realias problemas glaudžiai bendradarbiaujant su universiteto socialiniais partneriais. Taip pat svarbu paminėti, jog dėstytojai aktyviai ir tinkamai naudoja virtualaus mokymosi sistemą Moodle, visa mokymosi medžiaga studentams yra lengvai pasiekama. Be to, universitetas suteikia galimybę mokytis dalinai nuotoliniu būdu, universiteto turimi materialieji ištekliai užtikrina aukštą nuotolinio mokymosi medžiagos kokybę ir prieinamumą.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški ir vieša. Visa su studijų dalykais susijusi medžiaga, taip pat ir vertinimo kriterijai yra pasiekiami Moodle sistemoje ir partnerių universitetų internetiniuose puslapiuose, su jais yra supažindinama pirmosios paskaitos metu. Galutinis įvertinimas yra sudaromas iš tarpinių mokymosi rezultatų. Kadangi kiekvienas universitetas turi skirtingas nacionalines vertinimo sistemas, studentų įvertinimai bus konvertuojami į vieningą vertinimo sistemą. Vizito metu Programos dėstytojai patikino, jog jei studentas yra nepatenkintas savo gautu įvertinimu arba jam kyla klausimų ir/ar abejonių dėl įvertinimo tinkamumo, jam yra suteikiamos visos galimybės pamatyti savo patikrintą darbą ir diskutuoti su dėstytoju dėl jo teisingumo. Baigiamasis magistro darbas yra vertinimas komisijos, sudarytos iš 5 narių, galutinis įvertinimas gaunamas išvedant visų komisijų narių duotų įvertinimų aritmetinį vidurkį. Tačiau būtina paminėti, jog iki šiol nėra suvienodinti partnerių universitetų baigiamojo darbo ir gynimo vertinimo reikalavimai bei kriterijai. Planuojama turėti bendrą komisiją baigiamųjų darbų vertinimui visiems Programos studentams.

Programoje yra numatytos nesąžiningo studijavimo, diskriminavimo prevencijos ir apeliavimo priemonės. Jos yra aiškiai išdėstytos partnerių universitetų Etikos kodeksuose, tačiau vieninga sistema dar nėra apgalvota, dokumentai yra parašyti gimtosiomis kalbomis. Magistro baigiamieji darbai yra tikrinami antiplagijavimo sistemose, bet kiekviename universitete yra naudojama vis kita programinė įranga. Todėl ekspertų grupė rekomenduoja išsirinkti vieną antiplagijavimo sistemą ir ją taikyti visuose partnerių universitetuose taip užtikrinant vertinimo objektyvumą studentų atžvilgiu.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: diversifikuotas priėmimo balas įvertinantis ne tik akademinį žinių, anglų kalbos lygį, bet ir stojančiojo motyvaciją. Taip pat išskiriama aiški ir vieša studentų pasiekimų vertinimo sistema, numatomi studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti, nes yra atsižvelgiama į studentų pasiruošimą, grupės dydį, grįžtamąjį ryšį.

Silpnybės: netinkamas studijas reglamentuojančios dokumentacijos pateikimas, t. y., dokumentai turėtų būti pateikti anglų kalba ir suvienodinti visuose trijuose partnerių universitetuose. Tai apima vertinimo kriterijų aprašymus anglų kalbos žinių lygio nustatymui, stojančio motyvacijos vertinimui, baigiamojo darbo vertinimui, etikos kodeksams.

2.6. Programos vadyba

Partnerių universitetai, įgyvendinant Programą, pasidalina atsakomybe už Programos įgyvendinimą, priežiūrą ir sprendimų priėmimą. Kiekvieno universiteto funkcijos, personalo sudėtis, pareigos ir atsakomybės įgyvendinant Programą apibrėžti konsorciumo sutartyje. Taip

pat šioje sutartyje numatytas Programos įgyvendinimo finansavimo mechanizmas, kiekvieno iš partnerių finansinis indėlis į materialųjų išteklių užtikrinimą.

Studijų kokybės užtikrinimo procesą kiekviename universitete organizuoja ir prižiūri už studijas atsakingas prorektorius. Fakulteto lygmenyje už studijų procesų kokybę atsakingas dekanas ir studijų prodekanas. Studijų programos komitetas organizuoja sisteminę programos įvertinimą ir jo tobulinimą. Programos rengimo, tobulinimo ir studijų kokybės užtikrinimo tvarka reglamentuojama kiekvieno partnerinio universiteto patvirtintuose dokumentuose, jų sąrašas pateiktas Programos aprašo 7 lentelėje.

Akademinės bendruomenės ir išorės socialinių partnerių grįžtamojo ryšio vertinimo ir studijų kokybės tobulinimo užtikrinimas yra aprašyti ASU, vertinimo vizito metu įvardinto vedančiuoju partneriu (*leading partner*) „Kokybės vadove“³. Teigiama, jog esminiai studijų proceso valdymo bei kokybės užtikrinimo principai yra suderinti su Bolonijos proceso reikalavimais.

Kiekvienais metais Studijų programos komitetas, sudarytas iš kiekvieno universiteto partnerio deleguotų akademinio/mokslo personalo atstovų (kiekvienas deleguoja po du), vieno magistratūros studijų studento bei vieno socialinio partnerio (komiteto pirmininku skiriamas vienas iš vedančiojo partnerio (ASU) deleguotų komiteto narių), atliks dalinį Programos vertinimą, kurio metu bus nagrinėjama: poreikis keisti Programos tikslus, turinį ir studijų metodus, Programai įgyvendinti reikalingi ištekliai, dėstytojų kvalifikacija, mokymo literatūros poreikis, auditorijos, garso ir vaizdo, programinė, laboratorinė įranga, studentų akademiniai rezultatai, studentų mobilumas, absolventų įsidarbinamas, darbdavių atsiliepimai, studentų apklausų rezultatai, Programos poreikis ir priėmimas rezultatai. Visa informacija, reikalinga daliniam Programos vertinimui, bus sistemingai kaupiami ir saugoma partnerių universitetuose.

Įgyvendinant Programą yra numatytas ir Programos socialinių dalininkų apklausų vykdymas. Bus apklausiami studentai, absolventai, darbdaviai. Dalyvavimas apklausose yra savanoriškas. Apklausų rezultatų rinkimą ir analizę vykdys kiekvienas partneris universitetas.

Visi partnerių universitetai palaiko glaudžius santykius su socialiniais partneriais. Tai leidžia stebėti ir tobulinti studijų procesą, užtikrinti mokslinių ir praktinių interesų dermę, taikyti inovatyvius mokslinius ir praktinius pasiekimus. Socialiniai partneriai teikia patarimus kompetencijų ugdymo klausimais, svarsto studentų gebėjimų tinkamumą darbo rinkai ir visuomenės poreikiams. Socialiniai partneriai dalyvauja baigiamųjų darbų vertinimo komisijoje, yra kviečiami į programos komiteto posėdžius, mokslines diskusijas ir kitus renginius.

---

³ ASU Kokybės vadovas http://asu.lt/wpcontent/uploads/2016/04/14_Kokybes_vadovas_2012.pdf.

Išskirtinas bei pažymėtinas vidinių kokybės užtikrinimo priemonių integravimas su išorinėmis, šiems procesams pasitelkiant Baltijos šalių žemės ūkio, miškų ir veterinarijos universitetų tinklą (BOVA).

Programos aprašo analizė atskleidė tam tikras universitetų bendradarbiavimo bei komunikacijos spragas, tokias kaip Programos apraše skirtingu informacijos formatu pateikti Programą realizuosiančių dėstytojų sąrašai, vienoms institucijoms pateikiant visas kandidatūras (EGMU), o kitoms – tik modulių rengėjus (ASU). Turint omenyje tai, jog tarpusavio bendradarbiavimo kokybė yra viena iš esminių vadybinių kokybiško studijų programos realizavimo prielaidų, studijų realizavimo eigoje rekomenduotina į tai atkreipti papildomą dėmesį bei ištaisyti esamas spragas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: aiškiai apibrėžti studijų programos organizavimo, priežiūros ir tobulinimo procesai. Į Programos rengimo procesą aktyviai įtraukti socialiniai dalininkai. Sveikintinas išorinių struktūrų integravimas (BOVA) į vidinį kokybės užtikrinimo procesų realizavimą.

Silpnybės: rekomenduotina vykdant Programos įgyvendinimo apklausas, apklausti ne tik studentus, absolventus, darbdavius, bet taip pat įvertinti dėstytojų bei administracijos nuomonę ir pasiūlymus Programos tobulinimui. Taip pat rekomenduotina glaudžiai bendradarbiauti visiems partnerių universitetams vidinės kokybės užtikrinimo tikslais, dalinantis gerąja patirtimi ir išnaudojant partnerystės teikiamus privalumus.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Peržiūrėti Programos tikslą ir studijų rezultatus ir išryškinti juose Programos specifiką, susijusią su žemės ūkiu ir maisto verslų vadyba.
- 3.2. Siekiant užtikrinti atskirų Programos modulių tęstinumą ir tarpusavio dermę, rekomenduotina reguliariai organizuoti bendrus dėstytojų, dėstysiančių Programoje, susitikimus.
- 3.3. Daliai Programą realizuosiančių dėstytojų rekomenduotina ateityje aiškiau ap(s)ibrėžti tyrimų lauką siekiant kryptingesnio dalykinių kompetencijų vystymo bei dėstomo dalyko kokybės stiprinimo.
- 3.4. Rekomenduotina parengtame metodinių išteklių įsigijimo plane ne tik detalizuoti perkamas literatūros šaltinių pozicijas, bet ir metodiškai į(si)vertinti bei užtikrinti reikiamą egzempliorių skaičių.

- 3.5. Rekomenduotina vienodai sureglamentuoti ir aiškiai pateikti stojantiesiems priėmimo į studijas reikalavimus bei kriterijus, apimant vertinimo kriterijų aprašymus anglų kalbos žinių lygio nustatymui ir stojančio motyvacijos vertinimui.
- 3.6. Rekomenduotina pasirinkti vieną plagijavimo tikrinimo sistemą bei suderinti Etikos kodeksų aprašus, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas bei reikalavimus visiems Programos studentams, nepriklausomai kuriame universitete yra rengiami rašto ir baigiamieji darbai.
- 3.7. Rekomenduoti paruošti baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo bendrą aprašą, kuriame būtų aiškiai išdėstyti reikalavimai baigiamajam darbui ir jo vertinimo kriterijai.
- 3.8. Iki Programos pradžios užtikrinti visų studijas reglamentuojančių dokumentų prieinamumą studentams, ne tik nacionaline, bet ir anglų kalba.
- 3.9. Rekomenduotina glaudžiai bendradarbiauti visiems partnerių universitetams vidinės kokybės užtikrinimo tikslais, dalinantis gerąja patirtimi ir išnaudojant partnerystės teikiamus privalumus.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Aleksandro Stulginskio universiteto ketinama vykdyti jungtinė studijų programa *Žemės ūkio ir maisto verslų vadyba* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	3
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	4
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	19

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: prof. dr. Jelena Stankevičienė

Grupės nariai: dr. Giedrius Romeika
Marta Bogužaitė (studentų atstovė)